

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kaikille hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta 2030 mennessä

Näin toteutetaan valtioneuvoston periaatepäätös

Julkistamistilaisuus 22.4.2021
Kansanterveyden neuvottelukunta

Esityksen sisältö

1. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 – valtioneuvoston periaatepäätös
2. Toimeenpanosuunnitelma ja sen toteutus
3. Esimerkkejä toimenpiteistä
4. Toimeenpanosuunnitelman seuranta ja päivittäminen

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 – valtioneuvoston periaatepäätös 1/2

- Linjaa toimia, joilla **suomalaisten hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuus saadaan vähenemään** vuoteen 2030 mennessä
- Päämääränä on **turvata suomalaisten kestävä hyvinvointi kaikissa väestö- ja ikäryhmissä**. Tämä voi toteutua, kun ihmiset voivat mahdollisimman hyvin, heillä on hyvä työ-, opiskelu- ja toimintakyky ja he kokevat voivansa vaikuttaa omiin asioihinsa.
- Toimeenpanee osaltaan YK:n kestävän kehityksen tavoiteohjelmaa (Agenda 2030) Suomessa
- Tukee hallitusohjelman tavoitteiden toimeenpanoa
- Toimeenpanee osaltaan ministeriöiden strategisia tavoitteita
- Vahvistaa hyvinvointitalousajattelua

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 – valtioneuvoston periaatepäätös 2/2

Tavoitteet vuoteen 2030

- **Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden eriarvoisuus vähenee**
- **Toiminnan painopiste siirtyy hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen**, työ-, opiskelu- ja toimintakyvyn tukemiseen sekä ongelmien ehkäisyyn
- **Työelämän monimuotoisuus lisääntyy**, jokaisen työkäisen työpanos on tärkeä ja sen antamiselle luodaan mahdollisuus
- Julkishallinto, kansalaisyhteiskunta, yritykset ja elinkeinoelämä tekevät **yhteistyötä**
- **Hyvinvointitalous on päätöksenteon ajattelutapana**: ymmärrys ihmisten hyvinvoinnista edellytyksenä kestäväälle talouskasvulle ja yhteiskunnan sekä talouden vakaudelle lisääntyy
- **Ihmisten käytössä on monipuolisia keinoja** edistää hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta
- **Palvelu- ja etuusjärjestelmä** edistävät hyvinvointia ja terveyttä kokonaisvaltaisesti ja niissä turvataan kielellisen yhdenvertaisuuden toteutuminen
- **Digitaaliset ratkaisut** tukevat kaikkien ihmisten mahdollisuuksia toimia ja käyttää palveluja sekä ovat turvallisia
- Eri hallinnonaloilla on yhteiset tavoitteet, jotka pohjautuvat **yksilöiden ja yhteisöjen parempaan ymmärtämiseen**.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030

Painopisteet

Kaikille mahdollisuus osallisuuteen

Ihmiset kokevat olevansa yhdenvertaisia ja osallisia

Hyvät arkiympäristöt

Arkiympäristö on terveellinen, turvallinen, esteetön ja esteettinen

Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävä toiminta ja palvelut

Ihmisillä on mahdollisuus hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävään toimintaan sekä laadukkaisiin ja yhdenvertaisiin palveluihin

Päätöksenteolla vaikuttavuutta

Päätöksentekijät edistävät hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä vähentävät eriarvoisuutta

Toimeenpanosuunnitelma ja sen toteutus

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Toimeenpanosuunnitelman rakenne

Sisältö

1 Johdanto	7
1.1 Toimeenpanon seuranta ja suunnitelman päivittäminen.....	8
2 Keskeiset painotukset	9
2.1 Ratkaisut eriarvoisuuden vähentämiseksi.....	10
3 Toimeenpanosuunnitelma	12
3.1 Kaikille mahdollisuus osallisuuteen.....	12
3.2 Hyvät arkiympäristöt.....	20
3.3 Hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta ja palvelut.....	33
3.4 Päätöksenteolla vaikuttavuutta.....	44

Painopisteiden sisältö

Alatavoitteita 33 kpl
Toimenpiteitä 144 kpl

Kaikille mahdollisuus osallisuuteen

Ihmiset kokevat olevansa yhdenvertaisia ja osallisia

Alatavoitteita 10 kpl
Toimenpiteitä 42 kpl

Hyvät arkiympäristöt

Arkiympäristö on terveellinen, turvallinen, esteetön ja esteettinen

Alatavoitteita 9 kpl
Toimenpiteitä 53 kpl

Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävä toiminta ja palvelut

Ihmisillä on mahdollisuus hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävään toimintaan sekä laadukkaisiin ja yhdenvertaisiin palveluihin

Alatavoitteita 9 kpl
Toimenpiteitä 34 kpl

Päätöksenteolla vaikuttavuutta

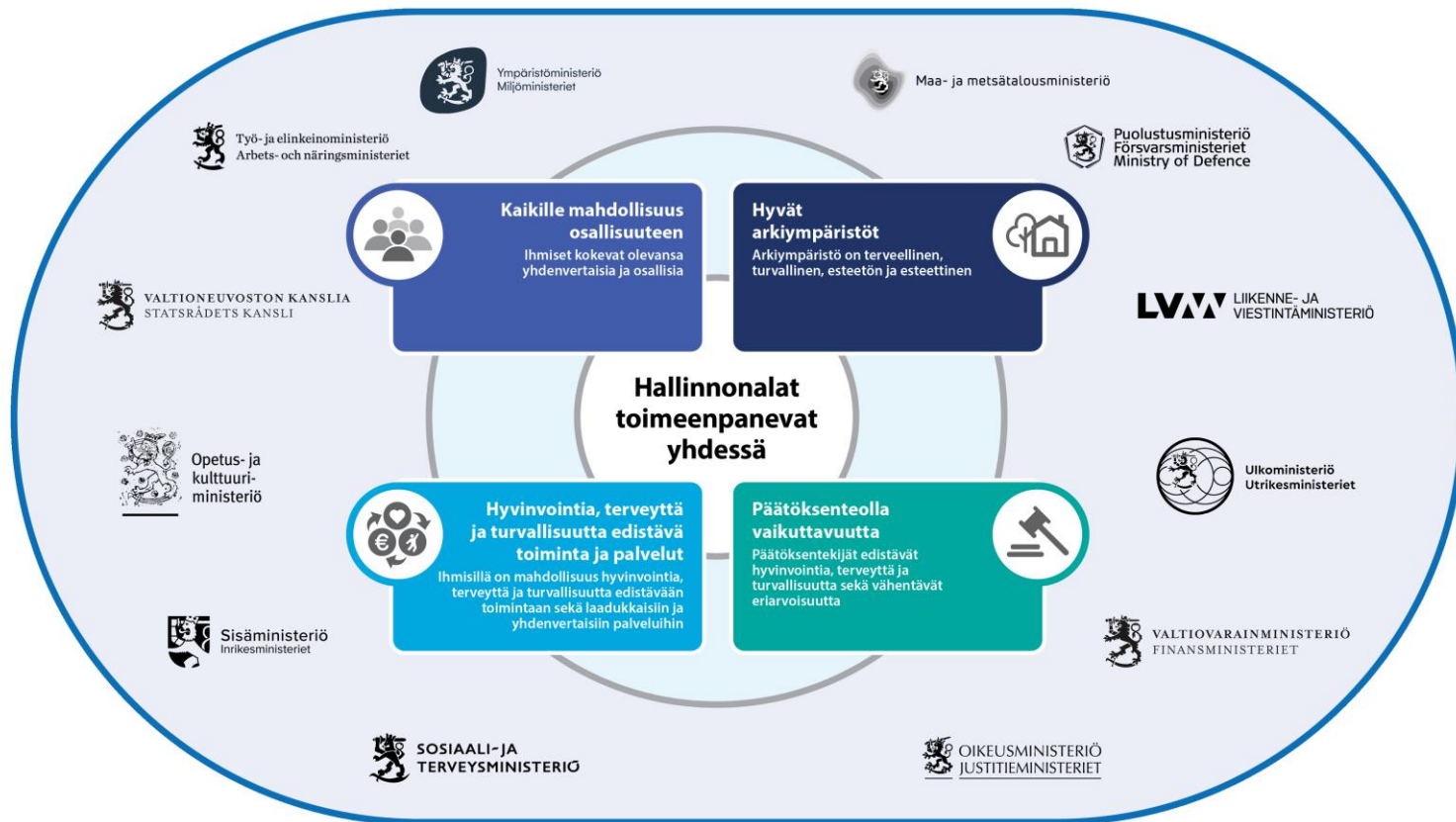
Päätöksentekijät edistävät hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä vähentävät eriarvoisuutta

Alatavoitteita 5 kpl
Toimenpiteitä 15 kpl

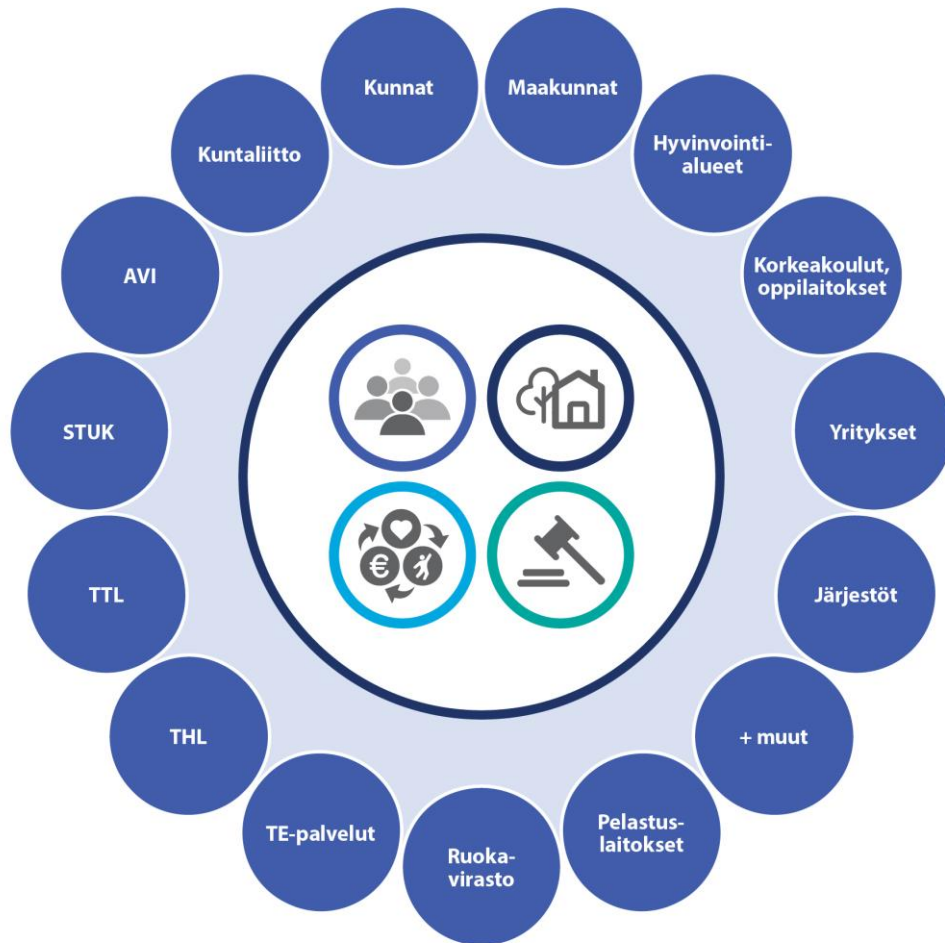
Eriarvoisuuden vähentäminen toimenpiteissä

- Eriarvoisuuden vähentämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota tarkastelemalla ja ennakoimalla toimenpiteiden vaikutusta eriarvoistumiskehitykseen
- Otettava huomioon erityisesti:
 - Toimenpiteiden toteuttaminen yhteistyöllä ja läpileikkaavuus
 - Toimenpiteiden tarkkuus ja niiden kohderyhmien tunnistaminen
 - Palvelujen sisällön kehittäminen
 - Heikkojen kohtien tunnistaminen
 - Luontoympäristöjen läheisyys ja turvallinen sosiaalinen ympäristö

Toimeenpanossa kaikki hallinnonalat yhdessä

Kaikki mukaan! – yhteistyö toimintatapana

Esimerkkejä toimenpiteistä

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Painopiste 1. Kaikille mahdollisuus osallisuuteen

Alatavoitteita 10 kpl
Toimenpiteitä 42 kpl

Alatavoite 1.1: Ihmisillä on mahdollisuus riittävään toimeentuloon ja he eivät koe köyhyyttä

Toimenpide 4: Alueille ja kuntiin luodaan uusia ja innovatiivisia **osallisuutta edistäviä yhteistyökumppanuuksia** julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välille.

- Milloin: 2020-2023
- Koordinoiva taho: Kuntaliitto
- Yhteistyökumppanit: VM, STM, THL, STEA, tulevat hyvinvointialueet, maakunnat, kunnat, järjestöt, AVI

Alatavoite 1.3: Ihmisillä on mahdollisuus oppia ja kehittää itseään kaikissa elämän vaiheissa

Toimenpide 9: Lisätään mahdollisuuksia **elinikäiseen oppimiseen ja kulttuuriharrastamiseen**.

- Milloin: 2020-2023
- Koordinoiva taho: OKM
- Yhteistyökumppanit: OPH, Ikäinstituutti, Taikusydän, järjestöt, vapaan sivistystyön toimijat, Kuntaliitto, AVI

Painopiste 2. Hyvät arkiympäristöt 1/2

Alatavoitteita 9 kpl
Toimenpiteitä 53 kpl

Alatavoite 2.1: Hyvä arkiympäristö kannustaa toimimaan oman hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä tukee opiskelu-, työ- ja toimintakykyä

Toimenpide 43: Kunnat kannustavat asukkaita aktiiviseen toimintaan ja harrastamiseen yhdyskunta- ja asuntosuunnittelun keinoin (esimerkiksi muuttamalla ja kehittämällä pihoja ja lähiliikuntapaikkoja liikkumiseen houkuttelevaksi sekä ottamalla käyttöön vajaakäytössä olevia tiloja) ja hyvän ja esteettisen ympäristön kokemiseen.

- Milloin: 2020 –
- Koordinoiva taho: Kuntaliitto
- Yhteistyökumppanit: Kunnat, YM, OKM, asukasyhdistykset, järjestöt, yrittäjät ja yrittäjäjärjestöt, Taike

Painopiste 2. Hyvät arkiympäristöt 2/2

Alatavoitteita 9 kpl
Toimenpiteitä 53 kpl

Alatavoite 2.9: Hyvä arkiympäristö auttaa estämään lähisuhde- ja perheväkivaltaa, onnettomuuksia ja vammautumisia

Toimenpide 86: Toimeenpannaan Turvallinen elämä ikääntyneille toimintaohjelman (SM 6/2018) toimenpiteitä esimerkiksi ottamalla käyttöön etsivän ja löytävän vanhustyön malleja jokaisella alueella kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien ikääntyneiden auttamiseksi ja tunnistamiseksi mm. kaltoinkohtelun ennalta estämiseksi.

- Milloin: 2020–
- Koordinoiva taho: SM
- Yhteistyökumppanit: STM, OM, järjestöt ja seurakunnat (etsivä ja löytävä vanhustyö), tulevat hyvinvointialueet, kunnat, Kuntaliitto, AVI

Painopiste 3. Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävä toiminta ja palvelut 1/2

Alatavoitteita 9 kpl
Toimenpiteitä 34 kpl

Alatavoite 3.1: Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on osa kuntien ja alueiden johtamista, toimintaa ja yhteistyötä

Toimenpide 96: Kunnissa ja alueilla muodostetaan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen yhteistyötä ja koordinaatiota tukevat rakenteet (hyvinvointiryhmät ja koordinaatioon nimetyt toimijat/henkilöt) ja **toimintaan kohdennetaan riittävät resurssit**. Otetaan työssä huomioon alueiden erityispiirteet. Kuvataan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteen yhteys mm. ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön rakenteeseen sekä turvallisuuden edistämiseen.

- Milloin: 2020–2022
- Koordinoiva taho: STM
- Yhteistyökumppanit: Kunnat, tulevat hyvinvointialueet, AVI, sosiaalialan osaamiskeskukset

Painopiste 3. Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävä toiminta ja palvelut 2/2

Alatavoitteita 9 kpl
Toimenpiteitä 34 kpl

Alatavoite 3.7: Yhteistyörakenteet mahdollistavat vaikuttavan yhteistyön eri hallinnonalojen ja järjestöjen välillä

Toimenpide 123: Kunnat ja tulevat hyvinvointialueet vahvistavat yhteistyörakenteita ja -prosesseja terveys- ja mielenterveystaitojen kehittämiseksi sekä yhteisöllisyyden vahvistamiseksi osana perhekeskusten kohtaamispaikkoja, perhevalmennusta, neuvolan ja kouluterveydenhuollon terveystarkastuksia sekä varhaiskasvatuksen ja koulun toimintaa.

- Milloin: 2020–2023
- Koordinoiva taho: STM
- Yhteistyökumppanit: Kunnat, tulevat hyvinvointialueet, OKM

Painopiste 4. Päätöksenteolla vaikuttavuutta 1/2

Alatavoitteita 5 kpl
Toimenpiteitä 15 kpl

Alatavoite 4.1: Hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuuden kaventamiseksi on kehitetty päätöksenteon työmenetelmiä ja ne ovat aktiivisesti käytössä

Alatavoite 4.2: Heillä (pätöksentekijöillä) on käytössään riittävästi ajantasaista tietoa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä välineet arvioida vaihtoehtoisten päätösten vaikutuksia

Toimenpide 130: Kunnat, maakunnat ja ministeriöt vahvistavat päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin käyttöä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla lisäämällä tietoisuutta, ymmärrystä ja osaamista ennakoarvioinnin käytön mahdollisuuksista päätöksenteon valmistelussa. -> Tuetaan sähköisen työkalun, tukimateriaalin ja koulutusten käyttöä.

- Milloin: *tarkentuu myöhemmin*
- Koordinoiva taho: THL
- Yhteistyökumppanit: Kunnat, maakunnat, ministeriöt, Kuntaliitto

Painopiste 4. Päätöksenteolla vaikuttavuutta 2/2

Alatavoitteita 5 kpl
Toimenpiteitä 15 kpl

Alatavoite 4.2: Heillä (pätöksentekijöillä) on käytössään riittävästi ajantasaista tietoa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä välineet arvioida vaihtoehtoisten päätösten vaikutuksia

Toimenpide 136: Kansalaisyhteiskuntaa kuullaan valmistelussa varhaisemmin ja laajemmin: Järjestetään koulutusta, jotta erikokoiset järjestöt pystyvät paremmin osallistumaan valmisteluun ja saavat äänensä paremmin kuuluviin.

- Milloin: 2021–
- Koordinoiva taho: VM
- Yhteistyökumppanit: OM, ministeriöt, Kuntaliitto

Toimeenpano- suunnitelman seuranta ja päivittäminen

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Toimeenpanon seuranta ja raportointi

- Kansanterveyden neuvottelukunta koordinoi toteutumista ja seurantaa
- Prosessi-indikaattoreilla kuvataan toimenpiteiden toteutumisen vaihetta
- Tulosindikaattoreilla kuvataan toimenpiteissä tavoiteltujen muutosten saavuttamista
- Periaatepäätöksen tavoitteiden ja toimeenpanosuunnitelman toimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan valtioneuvostolle ja annetaan tiedoksi eduskunnalle Kansanterveyden neuvottelukunnan tämän toimikauden päätteeksi vuonna 2023

Toimeenpanosuunnitelman päivittäminen

- Vuosittainen yhteenveto toimenpiteiden edistymisestä -> toimeenpanosuunnitelman päivittäminen
- Päivityksen yhteydessä toteutetaan kuulemistilaisuus ja kommentointikierrros, joissa kootaan sidosryhmien ehdotuksia toimeenpanon edistämiseen ja mahdollisiksi uusiksi toimenpiteiksi.
- Toimeenpanosuunnitelman laajempi päivitys hallituskauden vaihtuessa. Päivitetään hallitusohjelman painotusten mukaisesti.

Lisätietoa

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 –valtionneuvoston periaatepäätös

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 –toimeenpanosuunnitelma

Kansanterveyden neuvottelukunta

johtaja Taru Koivisto
neuvotteleva virkamies Heli Hätönen
asiantuntija Mari Miettinen
suunnittelija Maija Palmroos

etunimi.sukunimi@stm.fi

